

Dat 2009-03-17 Kompletterad 2015	Län Skåne	Kommun Ängelholm	Stift Lund	Församling Strövelstorp	Kyrkogård Ausås
Inventerare Ingvar Nilsson	Fotograf Ingvar Nilsson	Original förvaras Kyrkoarkiv	Bilder år 2012, 2014, 2015	Kvarter Gaml	Gravplats nr 219-220

Översiktsbild	Detaljbild
	

Gravvårdstyp (t.ex stående, liggande, material)	Stående hög slipad sten huggen med oregelbundna kanter och topp. Mitt på stenen en stor ovalformad polerad yta för inskription.
Inskriptionstyp (t.ex försänkt, upphöjd, metallbokstäver)	Försänkt
Omgärdning (t.ex. sten, häck, staket)	Ingen
Ytmaterial (t.ex. sand, singel, stenplattor)	Gräsmatta
Växtmaterial (t.ex. träd, buskar)	Inget

Inskription (/ = radbrytning)	Lantbrukaren / Anders Olsson / Ausås / * ¹³ / ₃ 1827, † ²⁹ / ₁ 1915 / Hustrun / Elna Olsson / * ²⁴ / ₁₀ 1827, † ⁶ / ₁₂ 1905 / De övervunno honom för / Lammets blods skull. / Upp. 12:11 /
Citat (/ = radbrytning) t.ex. psalm- el. bibelvers, med för aktuell tid relevant översättning	Se ovan.

Porträtt / Speciella noteringar, Övrigt:

Ytterligare upplysningar på följande sidor

Anders Olsson, Lennart Anderssons farfars far i Ausås, Ornedal
Född 1827 Död 1915

Elna Olsson, Lennart Anderssons farfars mor, g.m Anders Olsson
Född 1827 Död 1905

Anders Olsson, Lennart Anderssons farfars far, och Elna Olsson, Lennart Anderssons farfars mor.
Bilder från Anna och Lennart Andersson.

I Digitala Kyrkoarkivet finns följande uppgifter:

Anders och Elna Olsson hade 6 barn, varav det yngsta, en dotter, blev bara drygt 4 år gammal (inget namn angivet).

Sonen Assar f. 7/12 1850

Dottern Thilda f. 18/3 1855, antecknad döpt 1855

Dottern Karin f. 30/5 1857

Sonen Nils, noterad odöpt, f. 1/3 1859

Sonen August, noterad odöpt, f. 9/2 1862

samt ovan nämnda dotter, utan namn, noterad odöpt, f. 9/11 1864, d. 12/2 1869.

Baptismen – om dopvägran

Ur Erik Nyhlén: Svensk frikyrka (utgiven och tryckt 1964, finns i min bokhylla)

Sid. 140 ff

”Dagens svenska baptism (med influenser från Amerika, min anm.) kan datera sitt födelseår 1848, då fyra män och en kvinna bildade landets första baptistiska församling i Borekulla, Landa socken i Halland. Alla hade blivit döpta (som vuxna, min anm.) i Kattegatts salta vatten. Dopförrättningen skedde vid Vällersvik. Dopförrättare var en dansk baptistpredikant, E. M. Förster, som blivit hitsänd från Hamburg.”

De baptistiska idéerna, i huvudsak kravet på ”vuxendop” genom kroppens nedsänkning i vatten, spreds snabbt i södra Sverige och nådde även Ausås på 1850-talet. Det var då, i slutet av 1850-talet, som Anders och Elna Olsson deklarerade att de ”*fritt och otvunget avfallit från den evangelisk-lutherska läran, antagit baptismens lärosatser och låtit döpa sig*”. I och med detta vägrade de därefter att låta döpa sina barn i ”svenska statskyrkan”.

Det är svårt att följa de ibland otydliga anteckningarna i kyrkoböckerna, husförhörlängderna, men allt tyder på att det var Anders och Elna Olssons son Nils, född 1/3 1859, som är aktuell i nedanstående utdrag ur Owe Samuelssons bok *Sydsvenska baptister* - - - .

Anders o Elna Olsson – Dopvägran

Ur Owe Samuelsson: Sydsvenska baptister inför myndigheter, (utgiven och tryckt 1998)

Boken finns i min bokhylla

Sid.111 f

Svårigheterna att tillämpa det på 1735 års stadga grundade systemet med undervisning och varning blev efterhand allt större, något som våren 1859 visade sig i Södra Åsbo. Hemmansägaren **Anders Olsson i Ausås och hustru Elna Assersdotter** hade vägrat att låta döpa sitt 1/3 1859 födda barn. De vägrade likaledes att inställa sig till förhör hos kontraktsprosten Carl Berling i Höja, men var där-

emot redo att göra det i domkapitlet. De nödgades emellertid först komma till prostförhör, eftersom domkapitlet inte ansåg sig kunna acceptera åsidosättandet av detta led i undervisnings- och varningsproceduren: prostens "fullgörande av den honom med avseende på dessa avfällige åliggande undervisningsskyldighet". Först därefter inkallades Anders Olsson och hans hustru jämte några baptister från Norra Åkarp och Vankiva till domkapitlet. Vid detta förhör, som leddes av domprosten Bring, gjorde baptisterna de vanliga invändningarna mot barndopet och kyrkotukten, varefter domkapitlet anbefalldes de likaledes vanliga åtgärderna beträffande de inkallade.

Sid. 170 ff

Ett mål med något annorlunda karaktär än de övriga fallen av barndopsvägran i Skåne handlades vid Södra Åsbo häradsrätt i Åby (Klippan). När det omsider ledde till åtal mot hemmansägaren **Anders Olsson och hans hustru Elna Assersdotter**, yrkades i stämningen på ansvar för "avfall ifrån den rena evangelisk-lutherska läran m m".

Vid rättegångens början anmälde sig Anders **Olssons fader, Ola Andersson i Häggarp i Strövelstorp**, som ombud för de instämnda och överlämnade en av dem avgiven skrivelse. De ansåg sig inte kunna gå i svaromål förrän deras sak i Lunds domkapitel "i ett mål av enahanda som inför denna andeliga rätt blivit instämt" hade slutförts. Dessförinnan kunde de inte vara skyldiga att "i samma sak komparera inför tvenne olika domstolar". Från Lunds domkapitel, där de infunnit sig 17/8 1859 hade de inte erhållit "något svar eller ringaste skriftligt".

Anders Olsson och hans hustru uppfattade tydligen det i fråga om villfarelser undervisande och varnande domkapitlet som en verklig domstol och hade svårt att förstå att också häradsrätten skulle ta befattning med deras sak.

Södra Åsbo häradsrätt har av allt att döma varit i ett visst bryderi rörande detta mål. I domboken finns ett utslag angivet, som sedan strukits över och ersatts med ett annat. Enligt det först överstrukna fann härad rätten sig obehörig "att med målet för närvarande taga vidare befattning". Hänvändelse borde i enlighet med KBr 15/12 1762 först göras hos justitiekanslersämbetet, eftersom det gällde ett religionsmål "av öm och grannlaga beskaffenhet". Enligt det andra och således giltiga utslaget uppsköts målet till nästa ting, då svarandena under vitesföreläggande hade att personligt närvara.

Under den förnyade behandlingen av ärendet erkände Anders Olsson och hans hustru, att de fritt och otvunget avfallit från den evangelisk-lutherska läran, antagit baptismens lärosatser och låtit döpa sig. De svarande menade vidare, att nattvarden tillhörde endast dem som kommit till tro och blivit "väckte" eller omvända. Endast tillsammans med sådana ville de begå nattvarden, men inte i "statskyrkan". De erkände, att människor i, med och under brödet och vinet blir delaktiga av Kristi lekamen och blod, "så vitt de äro rätt troende". Eftersom dopet är stiftat endast för den troende, bör barn inte döpas, "utan sådant bör först ske då vars och ens förstånd blir så utvecklat, att han inser betydelsen därav och ett inre behov manar honom att bli döpt". Av denna anledning vägrade de också att bära fram sitt eget barn till dopet.

Någon dom fälldes inte i det för häradsrätten säkerligen mycket ovanliga målet. Vid protokollets justering ville de svarande ha tillagt, att de ansåg nattvarden endast blivit stiftad för Jesu lärjungar. De sade sig ännu begå nattvarden, men på frågan hur detta lät sig förena med antagandet att den var stiftad endast för Jesu lärjungar "vägra de att häröver yttra sig och förmena de att detta icke tillhör förevarande undersökning". Häradsrätten beslöt därefter i enlighet med stadgandet i KF 24/1 1781 om att "forum för religionsprocesser bliver alltjämt, utan förändring, våre och rikets hovrätter", överlämna handlingarna i målet till Hovrätten över Skåne och Blekinge. Utan att direkt ta ställning till själva sakfrågan fann hovrätten, att det enligt den åberopade kungliga förordningen "icke tillkommit häradsrätten att med förevarande mål taga befattning", varför allt dess åtgörande i saken blev av hovrätten "till all kraft och verkan undanröjt". Detta utslag kommenterades i den liberala Öresunds-Posten på följande sätt: "Det är glädjande att se att de högre domstolarna äro nog upplysta och fördragsamma att ej understödja förföljelser i religionsmål, som ofördragsamma eller fjäskande länsmän, domare eller präster finna för gott anställa."

.